

דַּרְשֵׁתִי קַרְבַּתְךָ

על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א • השיעור נמסר בבית הכנסת פרי מגדים, צפת ת"ו • במוצ"ש פרשת ויקהל-פיקודי, תשפ"ו

מעלת השבת וכבודה

התורה מתחילה: "ששת ימים תעשה מלאכה ויום השביעי שבת שבתון לה". כותב רש"י, הרי כבר הזכיר כמה פעמים את העניין של שבת, אז מה העניין להזכיר עוד פעם את השבת? אומר רש"י, כדי ללמד אותך שמלאכת המשכן לא דוחה שבת. הייתה הוה אמינא שאולי במלאכת המשכן יעבדו גם בשבת. קמ"ל שלא. כל האחרונים דנים, מה הייתה בכלל ההוה אמינא שמלאכת המשכן דוחה שבת. טוב, יש מלא תירוצים, זה לא משנה.

בכל אופן, בשבילנו התורה רוצה ללמד אותנו, אתה יודע איזו עוצמה זה שבת? אתה יודע, חמש פרשיות נכתבו על המשכן: תרומה, תצוה, כי תשא, ויקהל, פקודי. כל התרי"ג מצוות שהן כבודות מאוד נכתבו בקיצור נמרץ. וסך הכל, כל המשכן היה שלוששים ושמונה שנה. לא דבר שהוא נצח נצחים, משהו זמני, חד פעמי, זה היה במדבר. והתורה כותבת עליו חמש פרשיות! זה סימן שזה מאוד מאוד חשוב לקדוש ברוך הוא. אין לנו הבנה בזה.

כל המצוות כולם, נכתבו ברזו, ואילו המשכן נכתב חמש פרשיות. כל זה כדי ללמד אותך כמה חשובה היא השבת. לא דוחים את שבת.

כבוד שבת אחד שווה יותר מאלף תעניות

כותב המדרש (מדרש נחומא, פרשת בראשית סימן ג). הכנה לשבת: אדם שזוכה להכין אוכל לכבוד שבת... כבוד שבת אחד שווה יותר מאלף תעניות. שמעתם את זה?

אם עכשיו הייתי אומר לכם, תשמעו רבותי, מישוה עכשיו נכנס לפה, יש לו ג'לביה כזאתי לבנה, יש לו זקן כזה לבן גדול, ענק, לא יודע מה יש לו, נראה רבן גדול. אתה יודע מי זה הבן אדם הזה? זה בן אדם שצם ארבע שנים רצוף. מה הכוונה ארבע שנים? הכוונה ארבע שנים, תוריד שבתות, תוריד חגים, הוא צם ארבע שנים. תגידי, היית מנשק לו את היד או לא?

בטח! מה השאלה בכלל? את הרגלים היית מנשק לו. ברור, אין משהו אחר. ארבע שנים לצום. אחרינו נכנס מישוה אחר. אתה יודע מי זה הבן אדם הזה? זה הכין טחינה לכבוד שבת. מה היית אומר? היית מנשק לו את היד? אם הטחינה טעימה אולי כן, אבל לא, לא יותר מזה, אני לא מבין...

מדרש נחומא לא להגיד לך: כבוד שבת אחד, אדם שזוכה לכבוד את השבת, יותר מאלף תעניות. נו, מאיפה אתה לומד את זה? מהפרשה שלנו. חמש פרשיות נכתבו על המשכן, כל הגדול הזה לא דוחה שבת. שבת זה ענק. ענק. איזה זכות זה? כבוד שבת אחד. אין תיאור.

מעלת שלוש סעודות שבת

יהודים היום זכו לאכול שלוש סעודות בשבת. אתה יודע מה זה סעודה של שבת? מי שפוגם סעודה אחת של שבת, כותב רבי שמעון - זה לא יהודי. זה רבי שמעון אומר. מי שלא אוכל סעודה אחת של שבת, לא משנה, אתם יודעים כל מיני תירוצים, לא משנה מה התירוצים, רבי שמעון כותב: "ומאן דפגים חד סעודתא מנייהו, אחזי פגימותא לעילא, ואחזי גרמיה דלאו מבני מלכא עילאה הוא, דלאו מבני היכלא דמלכא הוא, דלאו מזרעא קדישא דישיראל הוא". פלא פלאים.

אמר רבי יוסי, "ודאי כך הוא!". רבי יוסי רוצה לומר, רבי שמעון, מה אתה מחדש? "ווי לה לברנש דלא אשלים חדותא דמלכא קדישא" - אוי לו לאותו בן אדם שלא משלים את השמחה של המלך. "ומאן חדותא דיליה?" תגידי, מה השמחה שלו? "אלין תלת סעודתא". פלא פלאים.

רבי יוסי אומר: מה שרבי שמעון אמר זה פשוט. למה פשוט? כי זה השמחה של המלך, זה חדותא שלו. סימן שאין לנו הבנה מה זה הדברים הפשוטים שאתה עושה בשבת. כל זה התורה באה לכתוב לך פה, כדי שתדע להעריך את כבוד שבת.

שבת מאוד יקרה, מאוד. לא רק יקרה קצת, מאוד יקרה. אדם שכל חייו לא ישמור יום כיפורים, נשאר עדיין יהודי. היין שלו יין כשר. אבל מי שיחלל שבת בפרהסיא, גמרנו, זהו, נגמר. הוא כבר לא יהודי, יינו יין נסך. למה? למה רק שבת? למה? כי שבת זה מאוד גבוה. לא, זה לא קצת גבוה, זה לא עוד מצוה. זה בא להגיד לך שזה מצוה מאוד ענקית, בלי תיאור.

מעלת ההודאה של יהודה

שמעתי בשם הרב משה שמואל שפירא זצ"ל, ראש ישיבת באר יעקב. זה מתאים עכשיו לזמן שלנו. יעקב אומר ליהודה: "יהודה אתה יודוך אחיך". למה "אתה יודוך אחיך"? בגלל שזכית להודות. מהיום כל היהודים נקראים בשם "יהודים", על שם ההודאה שהודה יהודה.

שואל הרב משה שמואל שפירא: אני לא מבין, אתה בכלל לא יודע מי זה יהודה? מה זה הודאה? הודאה זה הדברים התפלים שלו, זה הדברים הכי תפלים שיכולים להיות! יהודה, ממנו יוצאים כל המלכים, משיח בן דוד יוצא מיהודה, "מחוקק מבין רגליו", כל בני התורה יוצאים מיהודה, כל הלימוד תורה בעולם רק מיהודה, כל המלכים רק מיהודה, אין משהו אחר.

מי שהיה מוכן להציל את יעקב? "ידיך בעורף אויביך" - כותב המדרש (ילקוט שמעוני רמז קסב) שכשנכנסו יעקב ועשו לקבור את יצחק, ויצאו כל האחים מהמערה כדי שלא יהא יעקב בוכה ומתבזה לפניהם, ועשו נכנס אחרי יעקב למערה, אמר יהודה: עכשיו עשו נמצא עם אבא שלי במערה לבד. עשו יהרגו את אבא. נכנס יהודה, ומצא את עשו

שהוא מבקש להרוג את יעקב אביו, והרג את עשו מאחוריו, באותו מקום בתוך מערת המכפלה. לכן "ידיך בעורף אויביך". הציל את יעקב אביו.

שהיה מלחמה בשכם, עם מה שעשו שמעון ולוי, מי שהציל זה היה שבט יהודה. מי שהציל את כל המשפחה שלא יהיה רעב, לדאוג לאוכל, זה יהודה. מי שהיה מוכן לוותר על החיים שלו בעולם הזה ובעולם הבא בשביל בנימין. זה היה יהודה. כל זה כלום.

מה כן? תשמע, יהודה פעם אחת הוא הודה, מהיום נקרא להם יהודים. מה, זה כלום? לעומת המעלות של יהודה, זה דברים תפלים.

סיפור יהודה ותמר - לקחת מצב שפל ולרוממו

תשמעו, אני אומר לכם, זה יסוד בשבילנו למצב שלנו היום. תראה, אם ניכנס לסיפור שהיה, אתה יודע מה זה לקחת אשה צעירה, אחרי שנתיים שנשואה בערך, פתאום בעלה נפטר. אלמנה צעירה. כל מי שעבר ברחוב אמר: אוי, זאתי אלמנה מסכנה.

טוב, אחרי איזה שנה התחתנה פעם שנייה. ושוב בעלה השני נפטר. אתה יודע איזה טרגדיה זאת? תסתכל על האשה הזאת. בסוף התברר שגם היא פרוצה, וחמיה אמר לקחת אותה לשרוף אותה באש.

גמרנו, תדליק מדורה של ל"ג בעומר, שים אותה בתוך המדורה. וואו, אתה יודע איזה אסון זה? אני מאמין שכל מי שהיה שם באזור הוא שאל: מי זה העבריין הזה? איפה הפושע שהיה איתך? איפה הפושע הזה שהיה איתך? אני תופס אותך, לא יודע מה, אני קוצץ אותך! הוא עשה את העבירות וברח, וזאתי האשה המסכנה הזאתי שורפים אותה.

אתה יודע, ויהודה הולך באש ובמים: "כלתי, שרוף את כלתי!" וכולם אמרו ליהודה: "אוהו, יהודה, איזה צדיק אתה! האמת נר לרגלך" למחרת מתברר שהעבריין הוא שכולם דיברו עליו, זה יהודה. אתה יודע איזה שפל מדרגה זה? זה השפלות הכי גדולה שכן אדם יכול לרדת אליה. בן אדם צועק את האמת, ופתאום התברר שהוא השקרן הכי מכולם. זה הכי גרוע שיכול להיות בעולם.

ומה עשה יהודה? לקח את המצב הכי שפל שיכול להיות, רומם אותו לשיא המדרגות שיכול להיות. הודה: "כן, זה אני." אומר יעקב: "יהודה אתה יודוך אחיך." כל עם ישראל לקרא להם יהודים. אתה יודע למה? כדי שהם ידעו לקחת מצב שפל ולרומם אותו למעלה. זה שיא המדרגה שכן אדם יכול להגיע.

לכן דווקא עכשיו, שאתה יודע שהלב לא לב, והלימוד לא לימוד, והתפילה לא תפילה, וכל אחד עם הדמיונות שלו, וכל אחד עם מה שיש לו בראש, ולא עושים כלום. לקחת את המצב השפל הזה ולרומם אותו, אי אפשר לתאר. זה המעלה שכן אדם יכול לזכות בזמנים האלו. הזמנים הכי יקרים שיכולים להיות בעולם.

סיפור הרב ניסים יגן - חסד של ילד בן שמונה

סיפור הרב ניסים יגן: פגשתי איזה זקן מבוגר מאוד, שהיה מחפש לעשות חסדים עם השני. עכשיו, זה זקן, גם תלמיד חכם. יום אחד נגישתי אליו ואמרתי לו: רבי, אתה תלמיד חכם, אתה יודע ספר, שב תלמד. מה אתה צריך לחפש כל החסדים האלו? שב תלמד. תלמוד תורה כנגד כולם. תלמד.

אמר לו הזקן: אני אספר לך מה שהיה. לפני שנה לא הרגשתי טוב, חליתי, ובסוף עברתי מוות קליני. הייתי למעלה בשמיים, ובשמיים חתמו אותי למיתה. אמרו שלוקחים אותי, מברנו. פתאום הגיע איזה זקן אחד והביא פתק לבית הדין. בית הדין אמרו לי: אנחנו מצטערים, תחזור ותרד למטה.

טוב, אני יוצא מבית הדין, אני אומר: איפה? איך יורדים למטה? אני לא יודע איך יורדים. כאילו, מה, מה עושים? פתאום אותו זקן שהיה שם בא אומר לי: "בוא, אני אקח אותך למטה."

אני בדרך שואל אותו: "תגידי, מה לי ולך?" הוא אמר לי: "אני אגיד לך, לפני שבעים שנה, לא היום, לפני שבעים שנה, היית ילד בגיל שמונה. היו עניים בבית הכנסת, והגבאי היה מחלק את העניים אצל מי יהיו בשבת. ככה היו נוהגים.

הגיעו מלא עניים, לכולם היה מקום. אבל אני, ככה מספר לו הבן אדם, חוץ מכבוד המקום, היה נודף ממני ריח מאוד רע, ואף אחד לא רצה להריח אותי. האחרונים שיצאו מבית הכנסת זה היית אתה ואבא שלך. ואתה אמרת לאבא: אבא, תיקח את העני הזה לבית, שיהיה לו מה לאכול. ואבא אמר: אני לא לוקח אותך. לא לוקח אותך. והלכתם, ונשארתי לבד בבית כנסת.

כשהגעתי לקידוש, אמרת לאבא: אבא, אם אתה לא מביא את העני הזה פה לאכול, אני לא אוכל את האוכל שלך. אבא חשב שאתה צוחק איתו. אבא עשה קידוש ואתה לא טעמת מהקידוש. אבא אמר לך: תאכל. ואמרת לו: אני לא אוכל. אז אבא ראה שאתה רציני, אז הוא אמר לך: לך תקרא לזקן הזה. הלכת לזקן הזה [שזה הייתי אני] ואמרת לו: בוא, תאכל אצלנו.

כשהגעתי אליכם, אבא שלך הביא לי בגדים חדשים. התלבשתי וישבתי לאכול. אחרי שגמרתי הלכתי."

ספר לו הבן אדם: "זה היה לפני שבעים שנה. אני ארבעה ימים לא אכלתי כלום, הייתי על סף המוות. ובאוכל שאתה דאגת שאבא שלך יארח אותי, בזכותך אני חי. וזכיתי לחיות. אני שבעים שנה מחכה לך, מתי אני יכול לגמול איתך חסד. עכשיו שהגעתי, כתבתי פתק לבית הדין, 'לך המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא'. נתנו לך עוד שנתיים לחיות, על מה שכבר נגמר התקציב. עוד שנתיים אפשר לך לחיות."

דובי שטיינמן היה צריך להיות איתו במעמד וגם יוסף יצחק קאהן היה צריך להיות איתם יחד במעמד ההדלקה.

ואל תשאל, יום לפני כן מתקשר למשה וואלקין אבא שלו מליקוד, ואמר לו: אתה יודע, כל הקורונה לא הייתי בארץ, אני רוצה לבוא לארץ לבקר את סבא. ואני רוצה שתבוא איתי גם כן בל"ג בעומר. אמרתי לו: אבל אבא יש לי אישור לצקת שמן על המדורה, זה דבר נדיר. אבל אבא אמר לי, תראה מירון לא בורח, אני רוצה שתבוא איתי לסבא. ניסיתי להסביר לאבא שזה חד פעמי ולא קורה כל שנה, ואבא אמר לי: לא, אתה צריך לבוא איתי.

אני לא ידעתי מה לעשות, בסוף חשבתי, אין מה לעשות, אבא אומר שאני אבוא לסבא, בסדר, אני יבוא.

נסעתי לסבא. היינו אצלו בל"ג בעומר. שרנו, שמחנו מאוד. בלילה מאוחר, יצאנו לכיוון מירון. בדרך, שוטרים עצרו אותנו. אמרו: מירון? לא! סגור קרה איזה אסון, תחזרו.

למחרת אני רואה ששני החברים שלי שהיו צריכים להדליק איתי את המדורה דוב שטיינמן ז"ל והבחור יוסף יצחק קאהן ז"ל, שהיה אמור להיות איתם ביחד בזמן ההדלקה – נסתלקו בחטף באסון הנורא שהיה במירון (אסון מירון – תשפ"א).

זה היה מאוד קשה, מפחיד מאוד. לחשוב שאני הייתי אמור להיות שם. הרגשתי ממש שניצלתי בצורה מחוץ לגדר הטבע. הבנתי שמה שהיה נראה לי קשה לוותר על יציקת השמן במעמד ההדלקה המיוחד במירון, מה שהיה נראה כניסיון. שאבא ביקש שאני אבוא איתו לסבא. זה היה נראה מאוד קשה. ובעצם זה מה שהציל אותי.

הלכה – כיבוד אב ואם מעל הכל

הסיפור הזה, אם אתה נכנס בפנים ואתה נכנס לראש לבחור הזה, אתה לא עומד בזה. אני קראתי את הסיפור הזה, אמרתי: אני בכזה סיפור לא עומד, לא עומד. אני הייתי אומר לאבא: אבא, סבא לא בורח! סבא לא בורח! מירון, מה? זה פעם אחת! אבל סבא, אני יבקר אותו אחר כך. אני לא עומד בכזה סיפור.

אחר כך אני אמרתי לעצמי: בוא תראה איפה אנחנו נמצאים. תגיד לי, להדליק מדורה לרבי שמעון, זה מצוה דאורייתא או דרבנן?

לא דאורייתא, לא דרבנן. אולי חסידות? גם לא חסידות. בוא נגיד שיש איזה עניין להדליק מדורה לרבי שמעון. יש עניין, בסדר. תגיד, יש גם עניין ליצוק שמן? לא. יש עניין להדליק. מה זה ליצוק שמן? עכשיו אני שואל אותך, תגיד לי, ליצוק שמן מול כיבוד אב ואם, עומד או לא עומד?

לא מתקרב. מה? כלום. אפס. אפס.

אז למה אני אומר לכם, כל אחד מאיתנו, אם היה מקבל כזה אישור מהרבי, היה נוסע לרבי שמעון. איפה אבא שלו? לא אבא שלו, לא אבא שלו, לא סבא שלו! אני לא מבין, איך, תגיד, איך זה עובד? אני לא מבין. איך יכול להיות שליצוק שמן, כלום, אין בזה כלום, שום עניין, עומד מול כיבוד אב ואם מעשרת הדברות? זה, אאה... כזה!

לא מובן. יש הבדל אחד. אתה יודע מה ההבדל? ליצוק שמן, יש שמה מלא מלא בוקסות. ראית איזה אורות יש שמה? ראית איזה צלילים? ראית איזה צלילים יש שמה? אתה יודע איזה עוצמה? זה עובר כיבוד אב ואם, עובר את "אנכי ה' אלוהיך", עובר את הכל.

לעשות עסק מהמצוות

אם אנחנו נתחיל ללמוד, תראה, מגיע עכשיו ליל הסדר. איך אתה אוכל את המצות? "איזה מצות קשות, שברו לי את השיניים". תגיד לי, איך אתה רוצה שהילדים שלך יאכלו שנה הבאה מצות? מה אתה אומר להם? "איזה מצות? עזוב, המצות לא שווים כלום, נתקעו." אתה יודע, "קניתי חולצה חדשה, החרוסת על החולצה, עם העניבה, על הבגדים, על הקיטל, על הכל." תגיד, מזה אתה רוצה שילמדו?

שים בוקסה! תשים, תתחיל לרקוד, תעשה מזה עסק. אם לא תעשה עסק, אז תדע שיבוא גם איזה עניין פשוט, עניין של עניינים, דוחק תורה כולה. לכן העבודה שלנו עכשיו, לדעת לעשות עסק. עסק! תעשה עסק.

המראות הצובאות – חביב עלי מן הכל

בפרשה שלנו, הנשים הביאו את המראות הצובאות. משה רבנו, איך רש"י כותב? היה מואס בהם. מואס. לא, יש, אתה יודע, יש אחד שתרם ברזלים, אז משה רבנו אמר: שים במחסן, עזוב את זה. אבל יש דברים שאיך אומרים, שזה גועל נפש, זדוק! זה מואס בהם.

מה בורא עולם אמר לו? "קבל אותם, שהם חביבים עלי מן הכל." מה זה "חביב עלי מן הכל"? סליחה, יש שמה ארון הקודש, יש מנורה, יש שולחן, יש מזבח הקטורת, מזבח הנחושת, מכפר על כל העוונות.

אתה צודק! אבל יש משהו חביב עלי יותר מהכל. מה? כשיש שלום בתוך הבית. יש שלום בתוך הבית. חביב עלי מן הכל.

אז אתה יודע, יש כל מיני חומרות בפסח. פסח מלא בחומרות, מלא עניינים גדולים, אל תשאל. יהיו דברים חביבים עלי מן הכל, בורא עולם אומר. כשאתה יודע לפרגן, להסתכל על הדברים הטובים שיש בבית, לא על מה שחסר, על הדברים הטובים שיש, תדע לך, זה התורה מעידה: חביב עלי מן הכל.

יזכה אותנו השם, שהימים הקדושים האלו, ראש חודש ניסן ועד ראש חודש ניסן, שכל הימים הקדושים האלו, ישפיעו עלינו ועל כלל ישראל שפע של הצלחה, סיעתא דשמיא, ברכות מרובות, משיח ברחמים, אמן ואמן.

אומר לו הזקן הזה לרב ניסים יגן: "הבנת אותי עכשיו? אני מחפש לעשות חסד. אתה לא יודע, חסד אחד שעשית לפני שבעים שנה. אתה לא יודע שכבר נחתמת למיתה. לא ספק, חתום למיתה. חסד אחד שבו אדם עשה, מה יכול לזכות?"

לכן כל בן אדם ידע, שדווקא עכשיו בזמנים האלו, אתה יודע, זה זמנים לא זמנים. אתה לא יודע כמה הארת פנים אחת יכולה לעשות, כמה קצת תשומת לב, קצת, איך אומרים, יחס בין אחד לשני. אי אפשר לתאר את זה.

סיפור הבחור מיישיבת מיר והרב נתן צבי פינקל

סיפר איזה בחור ישיבה: למדתי בישיבת מיר. הייתי מאוד מאוד קשור לסבא שלי, בחוץ לארץ, בארצות הברית. מאוד קשור אליו. יום אחד אני אומר לסבא: סבא, אני עוזב, אני טס לארץ ישראל ללמוד תורה. סבא מאוד שמח.

ויום אחד אני מקבל טלפון, סבא איבד הכרה. הוא בבית חולים, הרופאים אומרים שיכול להיות שעוד שבוע סבא הולך. תבוא להיפרד ממנו. הלכתי לראש הישיבה, הרב נתן צבי פינקל. אמרתי לו: הרב, כך וכך הסיפור, אני מאוד קשור לסבא, סבא איבד הכרה, אני רוצה לנסוע להיפרד ממנו. אומר לי ראש הישיבה: למה אתה נוסע? בין כך סבא עכשיו לא יכול לראות אותך, לא היה שום תגובה בינך לבינו. חבל! שב תלמד. אולי השם ישלח לו רפואה שלמה. שב תלמד.

יצאתי מראש הישיבה ולא עמדתי בזה. הזמנתי כרטיס טיסה, טסתי לארצות הברית. אני נוחת בארצות הברית, אני מסתכל בטלפון, שישים שיחות שלא נענו. מי התקשר? אני רואה על הצג אמא שלי. התקשרתי לאמא. מה? אומרת: מה, סבא נפטר כבר. התקשרנו אליך, כי פתחנו את הצוואה של סבא, סבא רוצה להיקבר בארץ ישראל. אמרנו: מי נמצא בארץ ישראל? הנדק שלו שמאוד אוהב אותו. התקשרנו אליך, שתתקשר לחברה קדישא כדי לארגן את כל ההלוויה ואת כל מה שעושים.

מה אני אגיד לאמא? שאני פה, ואני לידה בשדה התעופה? הזמנתי כרטיס טיסה דחוף לארץ ישראל בחזרה, וטסתי לארץ ישראל. מייצה לריצה, סידרתי את כל העניין של הקבורה. טוב. הגיע, למחרת הארון. מי מכיר את סבא שלי? היינו אולי איזה עשרה עם חברה קדישא.

אבל אחד המשתתפים בהלוויה, זה היה ראש הישיבה. הרב נתן צבי פינקל הגיע להלוויה. אני כל כך התביישתי, אבל לא אמרתי כלום. אמרתי: רק הוא יבוא דקה בשביל לכבד, והוא ילך. לא, הוא החליט להישאר פה. הלכו להלוויה, לקבור. קברו אותו. וראש הישיבה חזר איתי.

בסוף אמר לי ראש הישיבה: תראה, אתה בטח טסת, חזרת, לא אכלת כלום. אני כבר דיברתי עם אשתי, תבוא אלי הביתה. אני רוצה שתאכל משהו. בישיבה, הבחורים יפריעו לך לאכול, גם אני לא יודע מה יש לך בכלל לאכול שם בישיבה. בוא. אמר לו הבחור: הרב, אני, לא נעים לי. לא, אני רוצה שתבוא. טוב, הוא הגיע.

באמת אשתו הכינה אוכל באמת טעים. ישבתי, אכלתי, הייתי באמת רעב. אחר כך הרב אמר לי: תראה, הרבה טרחת, הרבה יגעת, אתה בטח עייף, אין לך כוח לכלום. בוא תישן. בוא. הרב, לא נעים לי. בוא, אין לו נעים. בוא, אני מחייב אותך לישון אצלי. סידר לי את המיטה, וישנתי אצלו. לא יודע כמה ישנתי. כשהתעוררתי, הוא היה שמה. כשהתעוררתי, הכין לי קצת עוגה, איזה נס קפה, ואחר כך אמר לי: אתה יכול ללכת לישיבה.

אני יצאתי מהדלת שלו ואני אמרתי: אני מבטיח שכל מה ש'רב' יגיד לי בעולם, אני לא אז ימין ושמאל. לא אז ימין ושמאל. ראיתי עד כמה ראש הישיבה, במקום שיגיד לי: "אתה רואה? אמרתי לך! אתה רואה?" מילה לא אמר לי. כמה כיבד אותי, על כל מה שאני עשיתי. לא, תראה כמה כבוד, כמה כבוד הוא עשה לי! אני מבטיח שאני מהיום, כל רב שיגיד לי משהו לעשות, אני באש ובמים הולך עם הרב הזה.

כוחו של רגע אחד של תשומת לב

כל אחד מאיתנו נמצא בבית עם הילדים ועם אשתו. גם אם לא עזרה מלחמה, מגיע עכשיו בין הזמנים. אוהו, מלחמה על מלחמה. ואם לא עוזר גם בין הזמנים, גם הניקיונות. תוסיף את הניקיונות, תוסיף את הקניות של החגים, תוסיף את המלחמה, תוסיף את הכל. "עלי היו כולנה".

אתה יודע, אתה יכול לפעמים, ברגע אחד, ברגע אחד, בתשומת לב אחת שאתה עושה, נצח נצחים. אתה יכול גם להגיד: "אתה רואה? אמרתי לך! אתה צודק מאה אחוזים, אין שום תביעה עליך." שום חיזוק לא יוצא מזה שהבן אדם מעיר לשני. רק בזה שאתה יודע לכבד אותו. איך אני יכול לכבד אותו? משם יוצא כל ההצלחה של הבן אדם.

כיבוד אב ואם – מצוה שאין כמותה

יש לנו גם כן עוד מצוה שאנחנו תמיד מזכירים אותה. מגיע בין הזמנים, מגיע כל הניקיונות, כל העניינים. יש עוד מצוה אחת, הכי קשה. אני חושב, הכי קשה שיש בעולם. גם היא לא מתאימה. למצוה הזאת קוראים מצוות כיבוד אב ואם.

לא מתאים לנו עכשיו שאני אקבל טלפון מאבא ואמא: תבוא לסדר את המקרר. לא, רק זה לא מתאים, רק זה לא. הכל אני יכול לעשות, זה לא. ויש לנו עכשיו מצוות כיבוד אב ואם שבו אדם צריך לדעת ללכת עליה באש ובמים.

סיפור הבחור וואלקין והאסון במירון

סיפר משה וואלקין, הסיפור הזה היה בשנת תשפ"א, הבחור הזה רצה להגיע בליל ל"ג בעומר לציון הרשב"י במירון. חבר שלו דובי שטיינמן נתן לו כרטיס לצקת שמן במעמד ההדלקה, הוא היה מרוגש מאוד, הוא ידע שזה מעמד מאוד מרומם. חבר שלו